

White Paper: Handicap inclusief ondernemerschap

In Nederland is er veel discussie rondom mensen met een handicap en dat zij onvoldoende werkzaam zijn, hierbij wordt echter vergeten dat een groot deel van het niet werkzaam zijn ligt bij beleid van de overheid en werkgevers. Dit is een van de redenen waarom steeds meer mensen met een handicap vanuit een WIA, Wajong, of zonder arbeidsongeschiktheidsstatus kiezen voor ondernemerschap als zelfstandige zonder personeel (ZZP). Het huidige voorstel voor verbetering van de positie van zelfstandigen, doet wederom onvoldoende recht aan de rechten van mensen met een handicap om onder artikel 27 van het VN Verdrag op gelijkwaardige voet deel te nemen aan het ondernemerschap als vorm van invulling aan het arbeidzame leven.

In dit white paper zet ik – Bianca Prins, eigenaar van CV Works, freelance toegankelijkheid adviseur, expert op het VN Verdrag Handicap, en beleidsadviseur inclusie en toegankelijkheid, de noodzakelijke aanpassingen uiteen die bijdragen aan een handicap inclusief wetsvoorstel in lijn met de verplichtingen uit artikel 27 van het VN Verdrag Handicap.

CV Works
The InCluencer

Auteur: Bianca Prins

12 oktober 2026

www.cvworks.nl

Het recht om te ondernemen

De Nederlandse overheid is verplicht haar wetgeving in lijn te brengen met het VN Verdrag Handicap, dit geldt ook voor het huidige wetsvoorstel 'Zelfstandigenwet' gepubliceerd in september 2026. In [artikel 27 1. f](#): staat de verplichting:

“De kansen te bevorderen om te werken als zelfstandige, op het ondernemerschap, het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden en een eigen bedrijf te beginnen”

Helaas lijkt daar in het huidige wetsvoorstel geen ruimte voor te zijn, door enkele dwingende elementen waarbij met name in het vereiste: “een minimumbedrag besteedt aan bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen voorzieningen tegen de risico’s die horen bij het werken als zelfstandig ondernemer;” een hoofdtol speelt. Want voor mensen met een handicap is het vergaren van een pensioen of het verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid op gelijke voet vrijwel onmogelijk. In geval je vanuit een uitkering wil ondernemen of anderszins te maken hebt met inkomenstoetsing voor het verkrijgen van voorzieningen, is het vermogen wat je als ZZP’er hebt onderdeel van deze vermogenstoetsing – ofwel het verplichte afdekken van het ZZP risico telt mee in hoe groot je bijdrage aan zorg is en dat kan best snel oplopen met onevenredige impact op de economische positie van ondernemers met een handicap. Ook de gestelde voorwaarde “in de periode tot en met vorig kalenderjaar voor minimaal drie natuurlijke personen of rechtspersonen anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst arbeid heeft verricht;” is voor ondernemers met een handicap en weinig arbeidsuren lang niet altijd mogelijk. Of tegen bijzonder hoge kosten welke wederom tot een nadelige economische positie leiden voor mensen met een handicap.

Gezien mensen met een handicap wel gelijk moeten worden behandeld voor de wetgeving (artikel 12 VN Verdrag) mogen zij geen onevenredige nadelen ontvangen van deze wetgeving welke ten grondslag ligt aan hun handicap gerelateerde karakteristieken (toepassing algemene verplichtingen artikel 4 van het VN Verdrag. Om gelijkheid en anti-discriminatie te bevorderen effectieve bescherming te bieden is de overheid verplicht beschermende maatregelen te waarborgen (artikel 5).

Ofwel, de overheid is verplicht maatregelen te nemen om mensen met een handicap gelijke kansen te bieden in het ondernemerschap zoals bedoeld in artikel 27 van het VN Verdrag: [27.1. f](#): “de kansen te bevorderen om te werken als zelfstandige, op het ondernemerschap, het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden en een eigen bedrijf te beginnen” Waar we deze inleiding mee begonnen.

Ondernemen biedt vrijheid waar en wanneer je werkt

Veel werkgevers staan niet te springen om je in dienst te nemen als je een handicap hebt, daarom kiezen steeds meer mensen met een handicap voor ondernemerschap. Hierbij spelen verschillende facetten een rol:

- Als iemand niet in dienst komt, loopt de opdrachtgever niet het risico op uitval door ziekte wat bij werkgeverschap wel het geval is,
- Als je als zelfstandige werkt kan je zelf aangeven hoe en waar je je arbeid verricht, werk je in dienstverband dan moet je conformeren aan vaststaande afspraken zoals verplichte kantoordagen,
- De zelfstandige met een handicap draagt zelf de risico's op ziekte en uitval, waarmee het economisch risico niet bij de werkgever ligt en de angst voor langdurige kosten bij ziekte wordt weggenomen.

Waar dit enerzijds als een vorm van 'schijnzelfstandigheid' zou kunnen worden gezien, betekent het voor specialisten met een handicap de optie om op het eigen niveau te werken in plaats van in een slecht passende functie terecht te komen. Omdat specialistische functies voor hen slechts zeer beperkt beschikbaar zijn door gebrek aan carrière kansen in de reguliere arbeidsmarkt.

Samengevat; de voordelen van werken als zelfstandigen voor mensen met een handicap

Een kort overzicht van de voordelen van ondernemerschap voor mensen met een handicap, en daarmee het meedelen in de rechten op werk en werkgelegenheid:

- **Als ondernemer kunnen mensen met een handicap in gespecialiseerde expertise rollen werken**, welke niet beschikbaar zijn in: minder arbeidsuren, op afstand, reguliere promotie binnen organisaties omdat mensen niet aan de gestelde normen voor promotie voldoen ten gevolge van handicap gerelateerde karakteristieken,
- **Als ondernemer beschik je over meer invloed op het aantal te werken uren, en de locatie waar je werkzaamheden plaatsvinden**, dit maakt dat mensen meer invloed hebben op het inrichten van de arbeidsplek en -uren waardoor werken wel mogelijk wordt.

Beide dragen bij aan het recht op arbeid en bieden bovendien maatschappelijke kansen om de expertise van mensen met een handicap beter te benutten. Bovendien draagt meer ruimte om als zelfstandige te ondernemen bij aan de wens dat minder mensen afhankelijk blijven van een (gedeeltelijke)arbeidsongeschiktheidsuitkering.

De belemmeringen in (bestaande en) voorgestelde Zelfstandigenwet

Verplicht aantal opdrachtgevers

Werk je bijvoorbeeld 16 uur per week voor opdrachtgevers naast je andere ondernemersactiviteiten dan is de kans dat je voor minder dan 3 opdrachtgevers in 2 aaneengesloten jaren werkt aanzienlijk groter dan bij ondernemers met meer arbeidsuren. Dit komt omdat de meeste opdrachten al vragen om tenminste 16 uur per week en het werken aan een langere opdracht veelal de voorkeur heeft als iemand verschillende aanpassingen gebruikt. Ook is het lastiger om opdrachtgevers te vinden met dergelijke beperkte uren pakketten, wat het vinden van verschillende opdrachtgevers nog verder bemoeilijkt.

Minimumbedrag besteden aan voorzieningen om risico's als zelfstandige te dekken

Er is al een wetsvoorstel voor [verplichte AOV](#) (Arbeidsongeschiktheidsverzekering) voor zelfstandig ondernemers vanaf 2030, welke voor mensen met een handicap in een ongelijke positie resulteert. Dit omdat mensen met een handicap geen betaalbare AOV bij een private verzekeraar kunnen afsluiten en verplicht deel moeten nemen aan de duurdere overheidsoptie. Waarvan nog verre van duidelijk is wat de daadwerkelijke premie zal worden, de maximum premie van 171€ welke naar ratio van inkomen naar beneden gaat, is in elk geval niet te vergelijken met premies van private partijen welke op dit moment rond de 35€ beginnen. Dit afdekken van risico's is wenselijk, echter moet dit wel in een gelijkwaardige positie mogelijk zijn – aldus de verplichtingen uit het VN Verdrag Handicap.

Daarnaast is ook het opbouwen van een pensioen, vermogen voor mensen met een handicap in verschillende wettelijke regelingen niet altijd mogelijk. Hierdoor kunnen mensen door conflicterende wetgeving niet voldoen aan de verplichtingen van de wet – in het bijzonder omdat een ZZP'er geen vermogen mag hebben en dit bij je privé inkomen wordt opgeteld. Het zou – om ondernemerschap gelijkwaardig toegankelijk te maken – wenselijk zijn om dit ondernemersvermogen buiten wettelijke vermogenstoetsen voor zorg en uitkeringen te houden als dit voortkomt uit de verplichte dekking van risico's zodat ook ondernemers met een handicap gebruik kunnen maken van de zogenaamde 'veilige haven.' Want als men geen verplicht risicodragend vermogen kan aanhouden is er immers geen sprake van een gelijkwaardige positie ten opzichte van mensen zonder handicap.

Begrijpende dat dit voor groot vermogenden met een onderneming tot onterechte vrijstelling van eigen bijdragen in bijvoorbeeld zorg kan leiden. Is het wenselijk om hier buiten daarvoor aangeschafte formele pensioenvoorziening een maximum bedrag aan te

verbinden van bijvoorbeeld 100.000€ en pas daarboven een vermogenstoets toe te passen. Dit bedrag is gebaseerd op het 4 jaar kunnen overbruggen van inkomensverlies zoals benoemd op de [informatie website over de AOV](#).

Economische positie

Ten slotte is er de economische positie van kleine(uren) zelfstandigen met een handicap, welke door een zeer beperkt aantal ondernemersuren niet te vergelijken is met een zelfstandige die 30+ uren werkzaam is. Als je als kleine uren ondernemer werkt, kom je vaak wel uit boven de 20.000€ waardoor je buiten de kleine ondernemersregeling valt, maar hang je ook vaak net onder het verplichte uren criterium¹. Dit maakt dat het voor deze ondernemers lastig is om een minimaal bedrag aan het afdekken van risico's te voldoen. Daarbij is het vooral ook de vraag of het wel realistisch is om dan voor bijvoorbeeld een pensioen te sparen? Als je dan ook nog eens rond de 100€ per maand aan een verplichte AOV moet betalen, blijft er bijna minder over dan met een Bijstandsuitkering.

Oplossing

Om de zelfstandigen wetgeving voor mensen met een handicap open te houden als alternatief voor een uitkering, zou het wenselijk zijn om verschillende maatregelen te nemen:

1. Biedt ruimte voor kleine uren ondernemers – onder 24 uur per week – om wel als ondernemer te kunnen werken zonder risico op schijnzelfstandigheid voor opdrachtgevers,
2. Het verplichte dekken van risico's voor ondernemerschap te verbinden aan bijvoorbeeld een omzet van ten minste 25.000€ in combinatie met een percentage van 10% van de omzet – wat naar eigen inzicht te verspreiden onder AOV, pensioen, en andere spaarvormen,
3. Deze risico dekking niet mee te tellen bij een inkomenstoets verbonden aan (toekomstige) arbeidsongeschiktheidsuitkeringen/eigen bijdragen voor zorg zolang dit bedrag in de onderneming blijft,
4. Geen verplichte AOV als deze niet voor een gelijkwaardige kosten kan worden aangeboden, met als alternatief hiervoor een aparte belastingvrije spaarrekening te kunnen aanwenden om deze kosten zelf te kunnen dragen,
5. Het definitief afschaffen van het uren criterium voor mensen met een handicap – ongeacht of zij een formele a.o. status hebben, omdat steeds minder mensen

¹ Er is een mogelijkheid om [800 uren als criterium](#) te hebben, dit werkt alleen als je vanuit een a.o. uitkering start en dat geldt voor een aanzienlijk deel van de ondernemers met een handicap niet omdat zij door strengere regels op instroom niet meer in deze uitkeringen terecht komen of een bijzondere aandoening hebben waardoor zij geen a.o. ontvangen en ZZP het enige alternatief is om te kunnen werken.

met een handicap een arbeidsongeschiktheidstatus krijgen en toch graag naar vermogen deelnemen aan de arbeidsmarkt al dan niet als zelfstandige².

Positieve neveneffecten

Met behulp van bovenstaande voorstellen is er ook een positief neveneffect voor ZZP'ers vanaf een leeftijd van 60 jaar, wie bij een particuliere AOV ook geen kans meer hebben op een verzekering. Gezien deze groep een kans van 1 op 2 heeft om een handicap te ontwikkelen ten gevolge van leeftijd, is het preventief wenselijk hen ook onder de benodigde maatregelen welke vanuit artikel 27 van toepassing zijn, mee te nemen. Daarbij biedt dit een kans aan mensen wie door hun leeftijd op de reguliere arbeidsmarkt geen werk meer kunnen vinden, arbeidsactief te blijven als ZZP'er.

Men zou hier een negatief beeld aan kunnen plakken waardoor ZZP een afvoerputje wordt, het tegenovergestelde is echter waar. Want juist als ZZP'er kunnen mensen met een handicap of ouderen effectief bijdragen aan de economie en hun inkomen vergroten door werkzaam te blijven. Publieke en private organisaties kunnen vervolgens profiteren van expertise van experts naar gelang zij deze nodig hebben.

Samengevat

Om ondernemerschap te bevorderen zoals bedoeld in artikel 27 van het VN Verdrag Handicap is verdere aanpassing van de zelfstandigenwetgeving noodzakelijk. Deze nieuwe zelfstandigenwet is de uitgelegene kans om opvolging te geven aan deze verplichtingen die behoren bij ratificering van het VN Verdrag. Door de wetgeving dusdanig in te richten, waarmee er rekening wordt gehouden met karakteristieken welke gerelateerd zijn aan handicap zoals: minder uren kunnen werken ten gevolge van een handicap. En het terugdringen van nadelige gevolgen ten gevolge van de karakteristieken, zoals aanwezigheid van medische diagnose welke mensen onverzekerbaar maakt voor arbeidsongeschiktheid. Tenslotte mag deze wetgeving geen nadelige gevolgen hebben op toegang tot betaalbare zorg welke noodzakelijk is om te kunnen participeren en dus ook werken, zoals het vrijstellen van risico dragend vermogen uit de onderneming voor de vermogenstoetsing bij eigenbijdragen in de zorgverlening.

Dit vraagt in de breedte een geïntegreerde aanpak van wetgeving welke mensen met een handicap raakt als het gaat om arbeidsparticipatie en wat daarvoor nodig is zoals zorg, mobiliteit en onderwijs.

Door meer ruimte te bieden aan ondernemers met een handicap, al dan niet met minder uren en rekening houdend met andere wetgeving waar zij mee te maken hebben.

² Het uren-criterium is ook nadelig als je bewust langere tussenpozen tussen opdrachten hebt omdat je in kortere opdrachten net boven het aantal uren werkt dat je eigenlijk kan. Daarna wat langer niet erken is ook een mogelijkheid welke ZZP schap biet ten opzichte van een reguliere baan waar dit niet mogelijk is.

Ontstaat er voor meer mensen met een handicap de ruimte om middels ondernemerschap actief deel te nemen aan de arbeidsmarkt en daarmee minder afhankelijk te zijn van de overheid om in hun inkomsten te voorzien. Maakt het wenselijk om deze nieuwe zelfstandigenwetgeving aan te laten sluiten op de behoeften van ondernemers met een handicap en noodzakelijk deze wetgeving in lijn te brengen met het artikel 27 van het VN Verdrag handicap.

Daarom de afsluiting met de verplichting uit artikel 4.1.a:

“Tot het aannemen van alle relevante wetgevende, bestuurlijke en andere maatregelen voor de implementatie van de rechten die in dit Verdrag erkend worden;”

Welke voldoende reden moet geven om dit voorstel te herzien om mensen met een handicap alle kansen te geven het ondernemerschap te verkennen en benutten tot hun voordeel, als onderdeel van hun universele rechten welke beschermd worden door het VN Verdrag Handicap.